

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi
Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/9952/2024

Huoli toimintakyvyltään heikentyneiden henkilöiden digitaalisesta osallisuudesta

Ehdotetut lakimuutokset selkeyttävät lakia. Pidämme tärkeänä sitä, että viranomaisviestintä kehitetään tulevaisuudessa entistä selkeämmäksi, saavutettavammaksi ja ensisijaisesti digitaalseksi silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Laissa huomioidaan hyvin myös kansalaiset, jotka eivät käytä digipalveluita lainkaan. Haluamme kuitenkin nostaa esiin vakavan huolen siitä, miten lakiesityksessä otetaan huomioon ne henkilöt, joiden digitaaliset taidot ovat alentuneet tai toimintakyky sähköisten palveluiden käytössä heikentyy merkittävästi. On tärkeää, että oikeus tiedon saantiin ja viranomaisasioiden hoitamiseen toteutuu yhdenvertaisesti kaikille. Hyvällä ja oikea-aikaisella viestinnällä on suuri merkitys.

Lakiesityksen mukaan henkilön Suomi.fi-viestien käyttö palautuu automaattisesti viranomaisaloitteisesti, mikäli hän asioi sähköisesti vahvalla tunnistautumisella, vaikka olisi aiemmin kieltäytynyt viestipalvelun käytöstä. Tämä tarkoittaa, että henkilö, jolla ei ole tosiasiallista kykyä käyttää Suomi.fi-viestejä, voi päätyä viestipalvelun käyttäjäksi tahtomattaan – ja joutua tämän seurauksena erikseen toistuvasti pyytämään käytön lopettamista. On tilanteita, joissa henkilö täyttää esimerkiksi kerran vuodessa avustetusti sähköisen veroilmoituksen, mutta ei asioi muuten sähköisesti. Tällaisissa tilanteissa olisi ensiarvoisen tärkeää, että kirjautuessa tulisi selkeä tieto sähköisten viestien käyttöönotosta sekä ohjeista, miten ne voi perua. Peruuttamisen pitää tapahtua kansalaisen näkökulmasta helposti, myös ilman digiä.

Koemme hyväksi, että digituki on nähty tärkeänä tukimuotona kansalaisten asioinnissa. Haluamme varmistaa, että digituen jatkuvuus ja pysyvyys turvataan valtakunnallisesti. Suomi.fi-viestit - palvelun käyttöön liittyvä tuki tulee olla saatavilla. Viranomaisten omien palveluiden käytön tuen lisäksi tullaan tarvitsemaan laaja-alaista digitukea jatkossakin. Digituki ja eri sektoreiden yhteistyö sen piirissä on varmistettava, esimerkiksi digitukea tarjoavien järjestöjen rahoitusmalleja turvaamalla.

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttaminen

Huomiot muutosehdotuksista:

On hyvä, että henkilö voi omasta pyynnöstään tai Suomi.fi-valtuutetun toimesta lopettaa Suomi.fi-viestien käytön ja siirtyä paperitiedoksiantojen vastaanottamiseen.

Huolena ovat henkilöt, joiden toimintakyky muuttuu niin, ettei Suomi.fi-viestit tavoita heitä eivätkä he pysty oma-aloitteisesti lopettamaan Suomi.fi-viestien käyttöä. Jos henkilö ei avaa viestejä tiettyyn aikaan, voisiko seuraavan viestin lähettää paperitse?

On tärkeä varmistaa mahdollisimman monen henkilön kohdalla, että hän saa tiedoksiannon saapuneista Suomi.fi-viesteistä. Voisiko ilmoitus saapua sähköpostin lisäksi myös tekstiviestitse, jos asiakas sitä toivoo?

Helsingissä 10.4.2025

Nina Ziessler
Tiina Etelämäki
Vanhustyön keskusliitto